

na engleskom jeziku, jeste da se temelji na relevantnoj literaturi, dnevničkim bilješkama sudionika, stenografskim bilješkama i presretnutim i snimljenim telefonskim razgovorima političkih i vojnih aktera koji su obilježili dešavanja s početka 90-ih godina. Sve navedeno govori o tome da je djelo pisano s velikom preciznošću, a stavovi i

mišljenje autora će morati biti uzimani za primjer u svakom daljnjem razmatranju tematike koja se dotiče pitanja vezanih za bosanskohercegovačku historiju s kraja dvadesetog stoljeća, budući da ostavljaju minimalan prostor za manipulaciju bilo kakve vrste.

Edin Omerčić

Srpske političke elite i Londonska konferencija, Tom 1: stenografske beleške sa sednice Saveta za usaglašavanje o državnoj politici Savezne Republike Jugoslavije (Priredio Vladimir Petrović), Institut za savremenu istoriju, Beograd, 2014.

Institut za savremenu istoriju je u svojoj ediciji pod naslovom Jugoslovenska kriza, a u sklopu projekta Srpsko društvo u jugoslovenskoj državi u 20. veku: između demokratije i diktature, od 2010. godine objavio nekoliko izdanja dokumenata i stenografskih bilješki. Dosadašnjih pet toмова su hronološko-tematski vezani za dokumente sa sjednica Predsjedništva SFRJ tokom 1991. godine, stenografske bilješke i stavove srpske političke elite oko Vance-Owenovog mirovnog plana iz 1993. godine, a objavljena je i zbirka dokumenata iz razdoblja januara do sredine maja 1992. godine vezana za početak rata i agresiju na Bosnu i Hercegovinu. Ovi su dokumenti široj javnosti dostupni i kao dokazni predmeti na mrežnoj stranici Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju.

Vladimir Petrović nam kao priređivač u ovom novom tomu edicije pažnju skreće na stavove koje je zastupala srpska politička elita u toku samih priprema jugoslovenske delagacije za odlazak na Londonsku

konferenciju koja je sa zasjedanjem počela krajem avgusta 1992. godine. Nakon uvodnih napomena i studije u kojoj tumači historijski kontekst i ambijent u kojem su sjednice održane, na uvid nam je ponudio stenografske bilješke sa prve i druge sjednice Saveta za usaglašavanje stavova o državnoj politici, odraženih 11. i 18. avgusta 1992. godine.

Nakon što je Bosna i Hercegovina međunarodno priznata početkom aprila, a krajem istog mjeseca 1992. godine proglašena i Savezna Republika Jugoslavija prema kojoj su zbog povezanosti s ratnim dešavanjima, progona nersrpskog stanovništva i zauzimanja niza gradova u Bosni i Hercegovini, uvedene međunarodne sankcije kroz rezoluciju Savjeta sigurnosti UN 757 izglasanu krajem maja 1992. godine, Milošević je bio prisiljen da traži nove načine kako bi opstao na vlasti. Svoj je opstanak na vlasti vezao za pitanje odbrane srpstva, za šefa države postavio Dobricu Ćosića, a na mjesto predsjednika Savezne

vlade Milana Panića. Petrović je ove iznenađujuće političke poteze popratio izvodi-
ma iz dnevnčkih bilježaka Dobrice Ćosića,
Momira Bulatovića i Vladislava Jovanovića.
Kako bi pokušao da na neki način iz nepo-
voljnog međunarodnog položaja izvuče
novoformljenu Jugoslaviju, Ćosić je na
jednoj od sjednica Vrhovnog saveta odbrane
početkom avgusta najavio konstituiranje
Državnog saveta. Ćosić je smatrao kako
je jedno ovakvo tijelo neophodno i prema
Petrovićevom mišljenju predstavlja „odgovor
na Miloševićevu retoriku neučestvo-
vanja u ratu i Panićevu politiku njegovog
okončanja“ (22). Prvi neposredan zadatak
Saveta za usaglašavanje stavova o državnoj
politici (kojeg su po dužnosti činili pred-
sjednik SRJ, predsjednik Savezne vlade,
predsjednik Republike Srbije, predsjednik
Crne Gore, predsjednici vlada iz navedenih
republika, savezni ministar vanjskih poslova
te savezni ministar unutarnjih poslova,

a prema potrebi i ostali članovi saveznog i
republičkih rukovodstava) bio je „stvaranje
koherentne pregovaračke pozicije“ pred
nastupajuću Konferenciju. Na sjednicama
su raspravljana pitanja vezana za državni
kontinuitet, priznavanje jugoslovenskih
republika, jugoslovensko-albansko pitanje
na Kosovu, Metohiji i u Crnoj Gori te Kon-
ferencija o Jugoslaviji u Londonu, odnosno
Platforma za učesće delegacije SRJ na istoj.

U poglavlju o konsultativnom procesu
koji je pred Konferenciju vodio Ćosić sa
predstavnicima političkih stranaka iz Srbi-
je i Crne Gore, sa Srpskom pravoslavnom
crkvom i njenim predstavnicima te nauč-
nicima priložene su memoarske bilješke
Dobrice Ćosića i isječci iz dnevne štampe.
Izdanje je opremljeno i hronologijom mi-
rovnih pregovora o Bosni i Hercegovini od
januara do sredine avgusta 1992. godine
te popisom skraćenica.

Edin Omerčić

Lara J. Nettelfield i Sarah E. Wagner, *Srebrenica nakon genocida* (prijevod s
engleskog Senada Kreso). Sarajevo: Institut za istoriju, 2015, 347 str.

Dana 16. aprila 1993. godine Srebrenica
je proglašena sigurnom zonom Ujedinje-
nih nacija, te je ovaj gradić, na samoj gra-
nici sa Srbijom, zaokupio pažnju međuna-
rodne i domaće javnosti, pred čijim očima
je u periodu 1992-1995. činjen genocid, a
u svega nekoliko dana jula 1995. ubijeno
preko 8000 ljudi. Iako nije u cijelosti istra-
žen ni ratni period, o njemu je napisano
stotine hiljada stranica materijala, dok je
Srebrenica nakon genocida bila predmet

vrlo površnih analiza pojedinih segmenata
određenih događaja, poput izbora, povrat-
ka izbjeglica ili gradnje spomenika. Auto-
rice knjige – *Srebrenica nakon genocida*,
Lara J. Nettelfield i Sarah E. Wagner, sveo-
buhvatno prate ove i još niz drugih doga-
đaja, nazivajući ih intervencijama, sa ciljem
da istraže dugoročne efekte zločina koji su
počinjeni u Srebrenici. Kao rezultat njivo-
vog dugogodišnjeg istraživanja, otvorena
su mnoga, do tada zanemarena, iznimno